

solnčni bog, zato so že nemški letopisci Svetovita in Radogosta primerjali Martu in Aresu.

(Dalje prihodnjič.)

Casnikarski poberki.

Zidarji avstrijske sreče.

Domači in ptujci, v časnikih in posebnih brošurah, že nekoliko let uganjajo, kako bi se dalo naše cesarstvo na bolji stan povzdigniti. Zopet se je oglasil ptuj arhitekt, kateri v 219. listu koburškega časnika „Wochenschrift des deutschen Nationalvereines“ v sestavku pod naslovom „Das österreichische Concordat“ razodeva svoj specifikum za blagor Avstrije. Popisavši birokratizem, vojaško sistemo, finančne nadloge in konkordat pride naposled do tega, da naravnost pravi: „Da se Avstrija prerodi, je treba pred vsem, da se vzamejo cerkvi njene zemljišča in se prodajo, in da obdelovanje njih pride delavnim protestantskim Nemcem v roke.“ Pisatelj misli, da cerkvene zemljišča v vsej Avstrii so vredne čez 1200 milijonov gold., ktere pa pri slabem gospodarstvu ne donajajo večih obresti (činžev) kakor po 2 od 100. Ako bi država te posestva prodala, bi lahko več sto milijonov obrnila na to, da bi državne dolžne pisma (obligacije) plačala itd.

„Politika“, ktera v listu 207. temeljito pretresa neslano to modrovanje, s katerim ptuj „političen zdravnik“ hoče preroditi Avstrijo, konečno pravi, da se vidi, da mož, ki svetuje Avstrii, naj bi ravnala po španjskem izgledu, ne zná dobro avstrijsko računati. Brez ozira na to, da krivično blago, to je, rop, nikdar nikoli ne tekne nikomur, preglejmo, pravi „Politika“, dvojni namen, ki ga z ugrabljenim cerkvenim posestvom misli doseči pisavec: eden je ta, da se pomaga avstrijskemu denarstvu, drugi ta, da bi se cesarstvo avstrijsko oskrbelo z nemškimi protestantskimi delavci. Prvo bi pisavcu še prizanesli, ker je podoba, da ne vé, da je naša država še dokaj več nepremakljivega posestva imela kot cerkev, — da pa je od leta 1820 poprodala mnogo svoje lastnine brez zdatne pomoči za finance svoje. Pravična in poštena država nikdar ne bo segala po ptujem blagu, pa saj bi tudi vedila, da bi potem morala iz državne kase leto za letom duhovnom dajati pomočke, katerih zdaj ne daje, in to bi bilo zopet veliko breme kasi državní. Kar pa se tiče družega nasveta, namreč protestantskih naselnicov, smo vendar mislili, da je organ nemškega národnega društva tisto neumnost že davno spoznal, da po veri se ne ravna dober delavec. Gospodje v Koburgu menda mislijo, da je Avstrija v novi Avstralii, kjer ljudje nič ne delajo in ne znajo rabiti orodja. Ne manjka nam v Avstrii ne katoliških ne protestantskih delavcev, ki bi vsi radi za se in za državo delali, da bi le dela dosti bilo in da vsi pridejo sčasoma na višo stopnjo umnega gospodarstva, ako se bode povsod in po vseh potih skrbelo za višo omiko in da bodo davki manjši. K temu nam pa ne pripomorejo protestantski delavci iz unanjih dežel, najmanj pa, ako bi se pograbile posestva družim.“

Prijateljske pisma.

Spomini iz mojega življenja na suhem in na morji.

Poslal J. Tomše, vojaški duhoven, iz Celovca.

(Konec.)

Četrto pismo.

Pa prišlo je novo leto 1859, in ta dan je francozki cesar Napoleon govoril tiste pomenljive besede, ki so prinesle hudo vojsko na Talijansko in ki so po kr-

vavi bitvi 24. junija 1859 pri Solferini nam vzele lepo in drago Lombardijo. — Ker se je naše cesarstvo na vojsko pripravljalo, nam je bilo ukazano po jadranskem morji z ladijo se voziti in paziti, kaj se ondi godi. To je bila moja prva vožnja na vojaški barki. — Mačka (zidro) so vzdignili, mašino zakurili, jadra napeli. Naglo se je mogočna ladija od brega oddaljila; čez nekoliko ur nismo družega vidili kakor visoko nebo nad seboj in globoko morje okrog in pod seboj. Blizo tri mesce je ta vožnja trpela; prišli smo večkrat v Pulje v Istri in v Trst, in ondi vode in živeža na barko vzeli; družega posebnega se ni pripetilo nič. — Mesca aprila smo v Dobrovniku v Dalmaciji slišali, da so se na sredozemnem morji prikazale francozke vojne ladije, ki so se namenile v jadransko morje. To novico smo v Benetke sporočili, in kmali je bilo vsem vojnim ladijam ukazano, da se razdelijo po mnogih otokih Dalmacije, Istre in po Beneškem in se sovražniku postavijo v bran. Ladii „Donau“ je bilo ukazano, da se postavi v luko Malomocco blizo Benetek. Zdaj so se začeli za nas dolgočasni dnevi, zakaj iz tega mesta se nismo smeli nikamor premakniti, dokler je vojska na suhem trpela. — Meseca maja sem bil na večo fregato „Schwarzenberg“ prestavljen, prav tisto, ki je nedavno v severnem morji se tako hrabro z Danci vojskovala. — Ta ladija je imela takrat 60 kanonov in čez 600 mornarskih vojščakov. — Nekega dne smo skozi daljnogled zagledali francozke vojaške ladije, ki so se Benetkam bližale; nekoliko milj od nas so se ustavile; vsaki dan se je množilo njih število; naposled bilo jih je 42. — Zmiraj smo pričakovali, da nas napadejo; al ni se zgodilo, ker je bil v Villafranki mir sklenjen.

Zdaj je bilo morje za nas zopet odprto; francozke ladije so domú jadrane; nam pa je bilo ukazano, da švigamo po jadranskem morji. Opustivši popis malih prigodbic, ki sem jih tukaj doživel, povem le, da trinajstkrat sem se ob obrežji Italije gori in doli peljal iz Benetek memo Ravene, Rimina, Pesara, Senigaglie, Ankone, Loreta, Peskara in tako dalje do zaliva Taranto, in spet nazaj v Benetke; vse te mesta smo iz ladije vidili, v mnoge sem se dostikrat v čolnicu peljal živeža za nas nakupit; bil sem namreč oskrbnik oficirske mize.

V daljavi zad za imenovanimi mesti vidili smo s snegom pokrite vrhunce Apeninov, in prav blizo morja z globokimi jarki raztrgane Abruzze. O tej trinajstkratni vožnji se nam ni nič posebnega pripetilo; imeli smo lepo in slabo vreme, mirno in nemirno morje. Ob nedeljah in praznikih sem za mornarje maševal; oltar je bil za to nalašč narejen; kadar je morje bilo mirno, je šlo vse dobro spod rok; al kadar so valovi ladijo sèm in tjà metali, treba se je bilo dobro mize tiščati, z eno roko kelih, z drugo pa mašne bukve držati, da se mi ni vse na tla prevrnilo.

Proti božiču 1859 smo iz Italije domú jadrani; sveti večer in božični dan smo v Fazani blizo Pulja v Istri praznovali; na dan sv. Štefana pa smo mogli zopet jadra napeti in proti Italii se peljati. Ta dan se mi je primerilo, česar ne bodem pozabil vse žive dni ne, — ta dan namreč sem se prepričal, da ni prazen pregovor, ki pravi: „Kdor moliti ne zná, naj se na morje podá.“ Ker je bil praznik, mi je bilo ukazano oltar postaviti, ob devetih je imela Božja služba biti. Že je bilo vse pripravljeno, kar začne veter pihati; zmiraj huji viharji; valovi se vekšajo, ladja začne plesati; ni bilo mogoče maševati. Že smo bili tako daleč na morji med Istro in Ankono, da nismo nikjer suhega več vidili; podnebje se strašno otamni in grozovit vihar začne tuliti, kakor ga še nikdar v svojem življenji slišal nisem; mogočna barka, ki mnogo tisoč centov tehta, po razdraženem